

Тема: ФІНАНСОВИЙ РИНОК

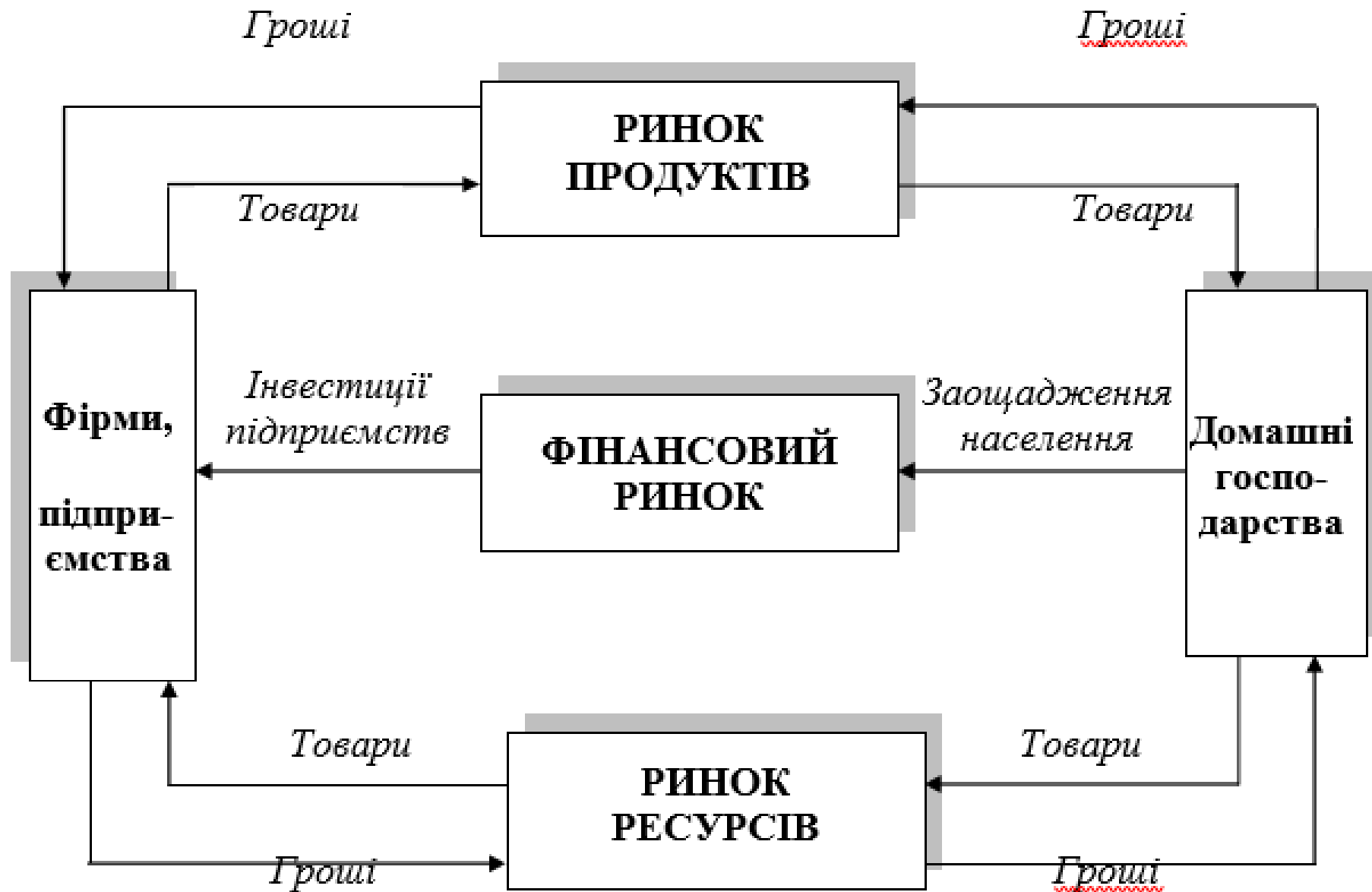
1. Сутність та функції фінансового ринку
2. Суб'єкти фінансового ринку, їх класифікація та функції
3. Інститути інфраструктури та професійні учасники як суб'єкти фінансового ринку
4. Класифікація та характеристика основних інструментів фінансового ринку
5. Структура фінансового ринку
6. Кредитний ринок та ринок цінних паперів як основні складові фінансового ринку

Фінансові інститути – це *посередники*, що забезпечують зустріч позичальника та кредитора, емітента та інвестора, тобто прямих учасників фінансових операцій на фінансовому ринку. Вони забезпечують трансформацію тимчасово вільних грошових коштів у позичковий та інвестиційний капітал.

Фінансовий ринок – це особлива сфера фінансової системи, складова її інфраструктури, де здійснюється рух тимчасово вільного капіталу, формуються і функціонують обмінно-перерозподільні відносини, що пов'язані з процесами купівлі-продажу вільних фінансових ресурсів, їх трансформація в позичковий та інвестиційний капітал через фінансово-кредитні інститути на основі попиту та пропозиції, формується ціна на різноманітні фінансові інструменти.

Фінансовий ринок допомагає зустрітися продавцям та покупцям особливого товару – **фінансових зобов'язань**, він займає важливе місце на ринку ресурсів, тому що сприяє обміну грошей майбутніх на гроші теперішні.

Функції фінансового ринку:

- 1) обслуговування товарного обігу за допомогою кредиту;
- 2) акумуляція грошових заощаджень та нагромаджень населення, підприємств, держави;
- 3) трансформація акумульованих грошових коштів у позичковий та інвестиційний капітал;
- 4) реалізація вартості, втіленої у фінансових активах, та організація процесу доведення фінансових активів до споживачів (покупців, вкладників);
- 5) перерозподіл на взаємовигідних умовах грошових коштів підприємств із метою їх ефективнішого використання;

- 6) вплив на грошовий обіг та прискорення концентрації та централізації капіталу, обороту капіталу, що сприяє активізації економічних процесів;
- 7) формування ринкових цін на окремі види фінансових активів;
- 8) страхова діяльність та формування умов для мінімізації фінансових та комерційних ризиків;
- 9) кредитування уряду, місцевих органів самоврядування шляхом розміщення урядових та муніципальних цінних паперів;
- 10) обслуговування населення при кредитуванні споживчих видатків.

Економічна роль фінансового ринку полягає в його здатності об'єднати дрібні, розрізнені грошові кошти в інтересах усього суспільного нагромадження.

З економічної точки зору основними суб'єктами на фінансовому ринку є:

домашні господарства (населення);

суб'єкти господарювання різноманітних форм власності;

державна та місцеві органи влади;

фінансові посередники.

З правової точки зору у ролі суб'єктів фінансового ринку виступають:

Індивідуальні учасники – це фізичні особи, які мають певні права та зобов'язання на фінансовому ринку згідно з чинним законодавством. У цій ролі можуть виступати громадяни певної держави, особи без громадянства та іноземні громадяни.

Інституціональні учасники – це юридичні особи, які не є органами державного регулювання. До них належать підприємства, організації, товариства, компанії, фонди тощо.

Органи державного регулювання, в їх ролі виступають органи законодавчої, виконавчої та судової влади, а також інші державні органи.

Залежно від функцій, які виконуються суб'єктами фінансового ринку, їх можна поділити на такі групи:

- 1. основні або прямі учасники фінансового ринку** – продавці і покупці фінансових активів (інструментів, послуг);
- 2. інфраструктурні** – фінансові посередники (фінансові інститути);
- 3. професійні учасники фінансового ринку** – суб'єкти, що виконують допоміжні функції (функції обслуговування основних учасників або окремих операцій на фінансовому ринку тощо). Вони відносяться до складу інфраструктури фінансового ринку, але виконують допоміжні, обслуговуючі за своїм характером, функції, на відміну від фінансових інституційних посередників.

Класифікація суб'єктів фінансового ринку – прямих учасників фінансових операцій

Сегменти фінансового ринку	Суб'єкти фінансового ринку
1. Ринок позичкових капіталів	<ul style="list-style-type: none">➤ Кредитори➤ Позичальники
2. Ринок цінних паперів	<ul style="list-style-type: none">➤ Емітенти➤ Інвестори:<ul style="list-style-type: none">– індивідуальні та інституціональні;– стратегічні та портфельні;– національні та іноземні
3. Валютний ринок	<ul style="list-style-type: none">➤ Продавці валюти➤ Покупці валюти
4. Страховий ринок	<ul style="list-style-type: none">➤ Страховики➤ Страхувальники
5. Ринок золота	<ul style="list-style-type: none">➤ Продавці золота та інших дорогоцінних металів та каміння➤ Покупці золота та інших дорогоцінних металів та каміння
6. Ринок нерухомості	<ul style="list-style-type: none">➤ Продавці на первинному та вторинному ринках нерухомості➤ Покупці на первинному та вторинному ринках нерухомості

На ринку позичкових капіталів основними видами прямих учасників фінансових операцій є:

- ***кредитори***, які характеризують суб'єктів фінансового ринку, що надають позику у тимчасове користування під певний відсоток.
- ***позичальники*** характеризують суб'єктів фінансового ринку, які отримують позики від кредиторів під певні гарантії їх повернення і за певну плату у формі відсотка.

На ринку цінних паперів основними видами прямих учасників фінансових операцій є:

- **емітенти**, які залучають необхідні фінансові ресурси за рахунок випуску (емісії) цінних паперів.
- **інвестори** характеризують суб'єктів ринку, які вкладають свої грошові кошти в різноманітні види цінних паперів з метою отримання доходу. Цей дохід формується за рахунок отримання інвесторами відсотків, дивідендів і приросту курсової вартості цінних паперів.

На валютному ринку основними учасниками валютних операцій є:

продавці валюти, якими виступають:

- держава (реалізує на ринку через уповноважені органи частину валютних резервів);
- комерційні банки (мають ліцензію на здійснення валютних операцій);
- підприємства, які ведуть зовнішньоекономічну діяльність (реалізують на ринку свою валютну виручку за експортовану продукцію);
- фізичні особи (які реалізують наявну у них валюту через мережу обмінних валютних пунктів);

покупцями валюти є ті ж суб'єкти, що й її продавцями.

На страховому ринку основними прямими учасниками фінансових операцій виступають:

- ***страховики***, що характеризують суб'єктів фінансового ринку, які реалізують різні види страхових послуг (страхових продуктів).
- ***страхувальники*** характеризують суб'єктів страхового ринку, які купують страхові послуги у страхових компаній та фірм з метою мінімізації своїх фінансових втрат при настанні страхової події.

На ринку золота та інших дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння основними видами прямих учасників фінансових операцій є:

- ***продавці дорогоцінних металів та каміння***, у якості яких можуть виступати: держава (реалізує частину свого золотого запасу); комерційні банки (реалізують частину своїх золотих авуарів); юридичні та фізичні особи (при необхідності реінвестування коштів, які раніше були вкладені в цей вид активів (засобів тезаврації));
- ***покупцями дорогоцінних металів і каміння*** є ті ж суб'єкти, що і продавці.

Фінансові інститути – це *посередники*, що забезпечують зустріч позичальника та кредитора, емітента та інвестора, тобто прямих учасників фінансових операцій на фінансовому ринку. Вони забезпечують трансформацію тимчасово вільних грошових коштів у позичковий та інвестиційний капітал.

Інфраструктура фінансового ринку – це сукупність (комплекс) установ, організацій, підприємств, інших суб'єктів та елементів, що забезпечують необхідні організаційно-економічні умови для функціонування усіх учасників фінансового ринку з метою координації їх дій, підвищення ефективності фінансових операцій та усього ринкового механізму.

До складу інфраструктури фінансового ринку відносяться ***інституціональні фінансові посередники, а також обслуговуючі (допоміжні) суб'єкти:***

- посередницькі фінансові інститути – банківські установи та спеціалізовані небанківські фінансово-кредитні установи;
- професійні учасники – торговці цінними паперами та іншими інструментами фінансового ринку, андеррайтери;
- організатори торгівлі – фондові та валютні біржі, позабіржові фондові торговельні системи;

- посередники в торговельних угодах – брокери та дилери;
- Національна депозитарна система, депозитарії, клірингові депозитарії;
- зберігачі та реєстратори цінних паперів;
- розрахунково-клірингові банки та інші установи;
- інформаційно-аналітичні інститути, консультаційні центри;
- саморегулятивні організації ринку фінансових послуг (СРО).

Третю групу суб'єктів фінансово ринку складають суб'єкти, що виконують допоміжні функції (функції обслуговування основних учасників або окремих операцій на фінансовому ринку тощо), їх ще називають **професійними учасниками фінансового ринку.**

До них належать:

- торговці цінними паперами та іншими інструментами фінансового ринку, андеррайтери;
- посередники в торговельних угодах (брокери та дилери);
- депозитарії, зберігачі та реєстратори цінних паперів;
- розрахунково-клірингові установи інформаційно-аналітичні інститути, інформаційно-консультаційні центри та ін.

Фінансові інструменти – це різноманітні фінансові документи, які обертаються на ринку, мають грошову вартість і за допомогою яких здійснюються операції на фінансовому ринку.

З економічної точки зору фінансові інструменти – це особливі товари фінансового ринку, які мають фінансове походження та виступають об'єктом купівлі-продажу на відповідних сегментах фінансового ринку. Товарами фінансового ринку, в першу чергу, є грошові кошти та цінні папери.

Класифікація інструментів фінансового ринку

Критерії класифікації	Види фінансових інструментів
1. За окремими сегментами фінансового ринку	<ul style="list-style-type: none">➤ Інструменти грошового ринку➤ Інструменти ринку позичкових капіталів➤ Інструменти ринку цінних паперів➤ Інструменти валютного ринку➤ Інструменти страхового ринку➤ Інструменти ринку золота (срібла, платини) та дорогоцінного каміння➤ Інструменти ринку нерухомості
2. За термінами обігу	<ul style="list-style-type: none">➤ Короткострокові фінансові інструменти➤ Довгострокові фінансові інструменти
3. За характером фінансових зобов'язань	<ul style="list-style-type: none">➤ Інструменти без наступних фінансових зобов'язань➤ Боргові фінансові інструменти➤ Дольові (пайові) фінансові інструменти

4. Залежно від пріоритетної значимості	<ul style="list-style-type: none">➤ Первинні фінансові інструменти➤ Вторинні фінансові інструменти або деривативи
5. За гарантованістю рівня доходності	<ul style="list-style-type: none">➤ Фінансові інструменти з фіксованим доходом➤ Фінансові інструменти з невизначеним доходом
6. За рівнем ризику	<ul style="list-style-type: none">➤ Безризикові фінансові інструменти➤ Фінансові інструменти з низьким рівнем ризику➤ Фінансові інструменти з помірним рівнем ризику➤ Фінансові інструменти з високим рівнем ризику➤ Фінансові інструменти з дуже високим рівнем ризику («спекулятивні»)

За окремими сегментами фінансового ринку розрізняють наступні інструменти, які їх обслуговують:

Інструменти грошового ринку та ринку позичкових капіталів. До них відносять гроші, грошові сурогати, розрахункові документи, цінні папери, які обертаються на грошовому ринку та ринку позичкових капіталів.

Інструменти ринку цінних паперів – різноманітні цінні папери, що обертаються на цьому ринку (склад цінних паперів за їх видами, особливостями емісії та обігу затверджується відповідними нормативно-правовими актами).

Інструменти валютного ринку. До них відносять іноземну валюту, розрахункові валютні документи, а також окремі види цінних паперів, які обслуговують цей ринок.

Інструменти страхового ринку – страхові послуги, які пропонуються на продаж (страхові продукти), а також розрахункові документи та окремі види цінних паперів, які обслуговують цей ринок.

Інструменти ринку золота (срібла, платини) та дорогоцінного каміння. До них належать вказані види цінних металів та каменів, які купуються з метою формування фінансових резервів і тезаврації, а також розрахункові документи і цінні папери, що обслуговують цей ринок.

До інструментів ринку нерухомості відносять цінні папери та документи, що засвідчують право власності на той чи інший вид нерухомості.

За термінами обігу виділяють наступні види фінансових інструментів.

Короткострокові фінансові інструменти (з періодом обігу до одного року). Цей вид фінансових інструментів є найбільш багаточисельним і покликаний обслуговувати операції на ринку грошей.

Довгострокові фінансові інструменти (з періодом обігу більше одного року). До цього виду фінансових інструментів належать і так звані «безтермінові фінансові інструменти», кінцевий термін погашення яких не встановлено (наприклад, акції). Вони обслуговують операції на ринку капіталу

За характером фінансових зобов'язань фінансові інструменти поділяються на наступні види.

Інструменти, наступні фінансові зобов'язання за якими не виникають (інструменти без наступних фінансових зобов'язань). Вони як правило, є предметом самої фінансові операції, і при їх передачі покупцю не несуть додаткових фінансових зобов'язань з боку продавця (наприклад, валютні цінності, золото тощо).

Боргові фінансові інструменти. Ці інструменти, характеризуючи кредитні відносини між їх покупцем і продавцем, зобов'язують боржника погасити в передбачені терміни їх номінальну вартість і заплатити додаткову винагороду у формі відсотка (якщо він не входить до складу номінальної вартості боргового фінансового інструменту, який погашається). Прикладом боргових фінансових інструментів є облігації, векселі, чеки тощо.

Дольові фінансові інструменти. Вони підтверджують право їх власника на частку (пай у статутному фонді їх емітента) і на отримання відповідного доходу (у формі дивіденду, відсотка і т. п.). Дольовими фінансовими інструментами є, як правило, цінні папери відповідних видів (акції, інвестиційні сертифікати тощо).

Залежно від пріоритетної значимості розрізняють наступні види фінансових інструментів.

Первинні фінансові інструменти (фінансові інструменти першого порядку). Такі фінансові інструменти (як правило, цінні папери) характеризуються їх випуском в обіг первинним емітентом і підтверджують прямі майнові права або відносини кредиту (акції, облигації, чеки, векселі і т.п.).

Вторинні фінансові інструменти або ***деривативи*** (фінансові інструменти другого порядку) характеризують виключно цінні папери, що підтверджують право або зобов'язання їх власника купити або продати первинні цінні папери, які обертаються, валюту, товари або нематеріальні активи на попередньо визначених умовах у майбутньому періоді.

Поділяються на фондові, валютні, страхові, товарні і т. п. Основними видами деривативів є опціони, свопи, ф'ючерсні і форвардні контракти.

За гарантованістю рівня доходності фінансові інструменти бувають наступних видів.

Фінансові інструменти з фіксованим доходом. Вони характеризують фінансові інструменти з гарантованим рівнем доходності при їх погашенні (або протягом періоду їх обігу) незалежно від кон'юнктурних коливань ставки позикового відсотка (норми прибутку на капітал) на фінансовому ринку.

Фінансові інструменти з невизначеним доходом. Вони характеризують фінансові інструменти, рівень доходності яких може змінюватись залежно від фінансового стану емітента (прості акції, інвестиційні сертифікати) або у зв'язку зі зміною кон'юнктури фінансового ринку (боргові фінансові інструменти із плаваючою відсотковою ставкою, «прив'язаною» до встановленої облікової ставки, курсу певної «твердої» іноземної валюти і т.п.).

За рівнем ризику виділяють наступні види фінансових інструментів.

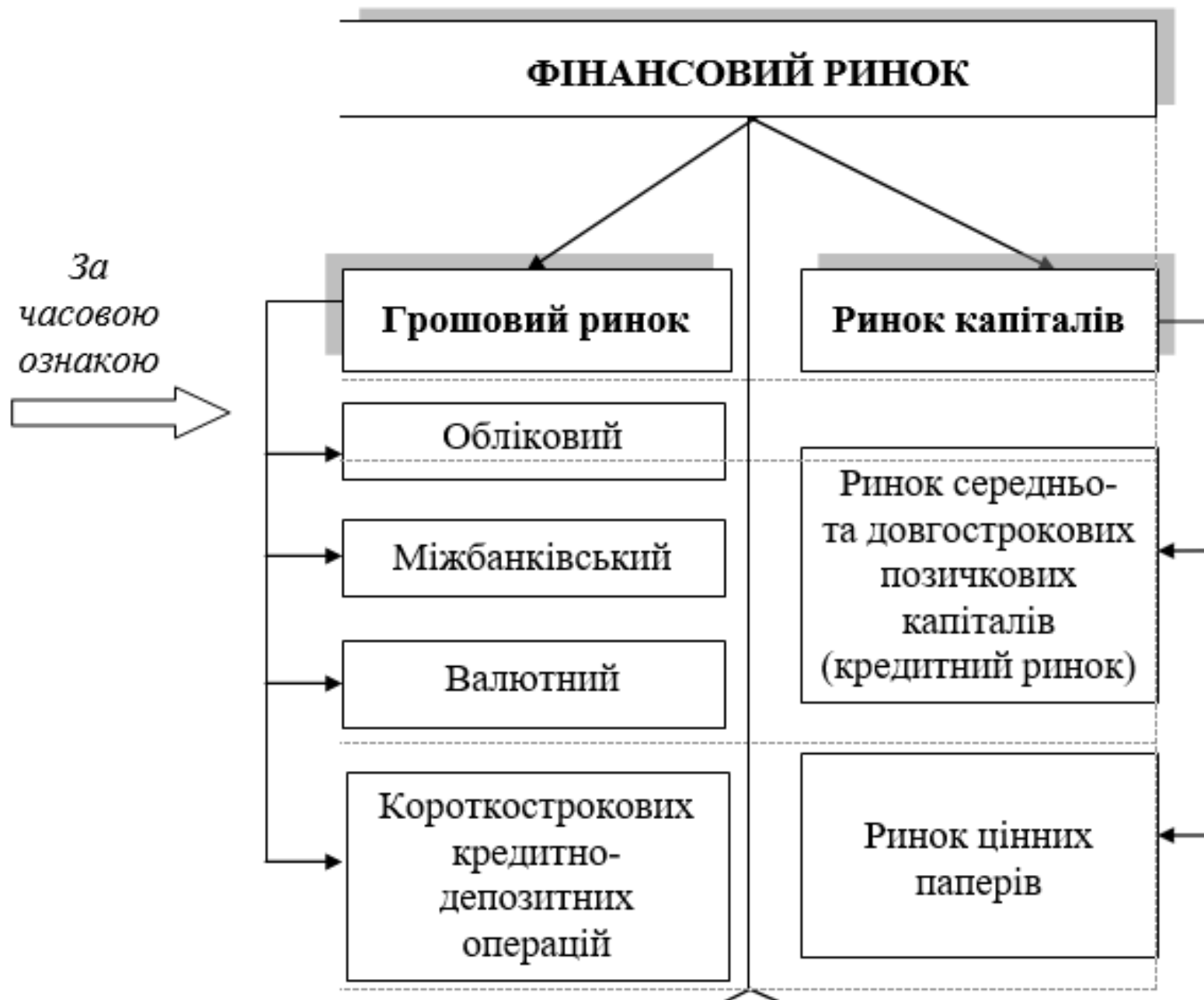
Безризикові фінансові інструменти. До них відносять державні короткострокові цінні папери, короткострокові депозитні сертифікати найбільш надійних банків, «тверду» іноземну валюту, золото та інші цінні метали та каміння, придбані на короткий період

Фінансові інструменти з низьким рівнем ризику. До них належать, як правило, короткострокові боргові фінансові інструменти, що обслуговують ринок грошей, виконання зобов'язань за якими гарантовано стійким фінансовим станом і надійною репутацією позичальників – це, так звані, «першокласні позичальники».

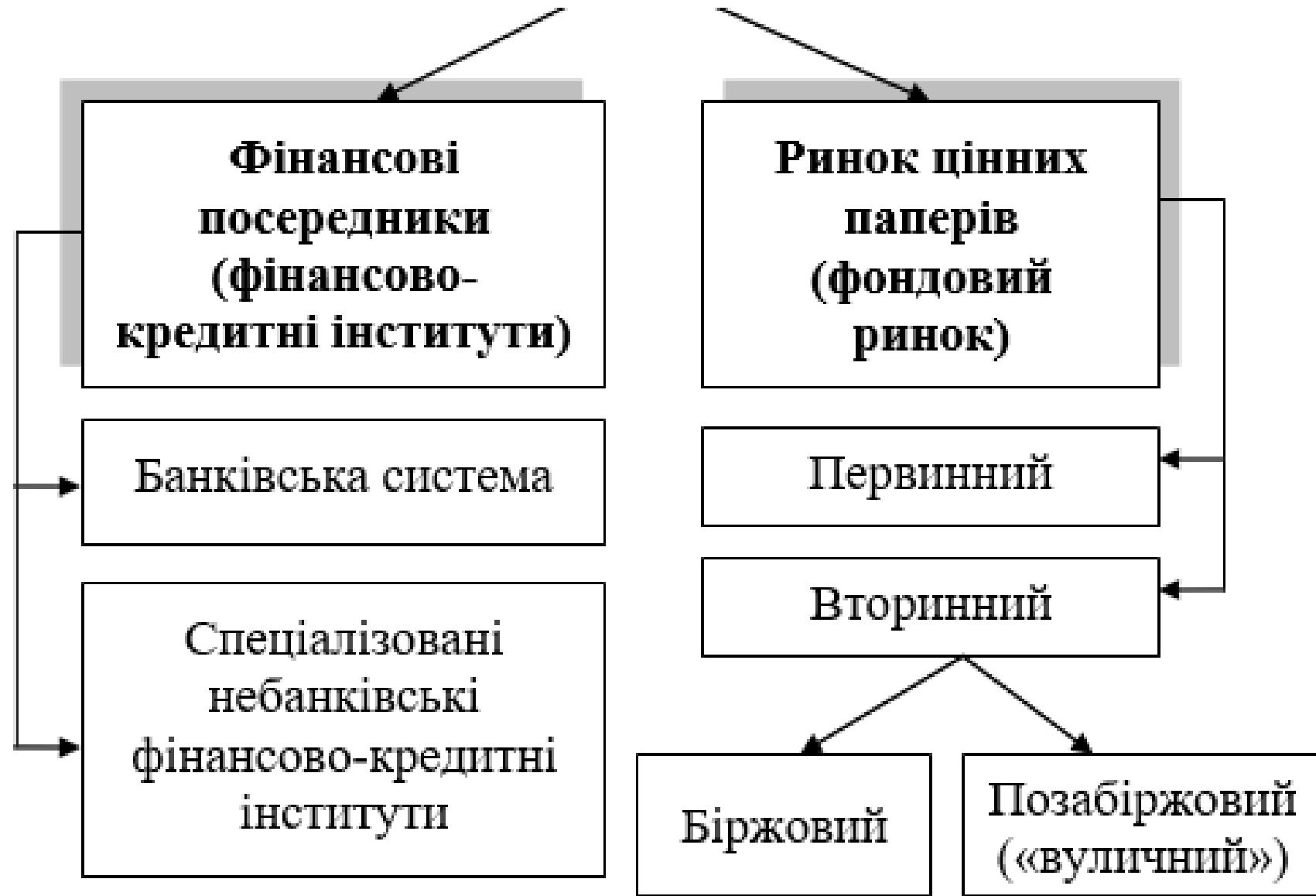
Фінансові інструменти з помірним рівнем ризику. Вони характеризують групу фінансових інструментів, рівень ризику за якими приблизно рівний середньоринковому.

Фінансові інструменти з високим рівнем ризику. До них відносяться фінансові інструменти, рівень ризику за якими суттєво перевищує середньоринковий.

Фінансові інструменти з дуже високим рівнем ризику («спекулятивні»). Вони характеризуються найвищим рівнем ризику і використовуються для здійснення найбільш ризикованих спекулятивних операцій на фінансовому ринку. Прикладом таких високоризикованих фінансових інструментів є акції «венчурних» (ризикових) підприємств; облігації з високим рівнем відсотка, емітовані підприємством з кризовим фінансовим станом; опціонні та ф'ючерсні контракти тощо.

*За
інституційно
ю ознакою*

Обліковий ринок – це частина грошового ринку, де короткострокові грошові кошти перерозподіляються між прямими суб'єктами ринку, фінансово-кредитними інститутами шляхом купівлі-продажу високоліквідних активів (векселів, чеків та інших цінних паперів) із строками погашення до 1 року.

Основними операціями на обліковому ринку є облікові та переоблікові операції комерційних банків, НБУ з використанням комерційних та казначейських векселів, інших видів короткострокових зобов'язань;

Міжбанківський ринок – це частина грошового ринку, де тимчасово вільні грошові ресурси банківських установ залучаються та розміщуються ними між собою у формі міжбанківських кредитів та депозитів на короткі терміни.

Міжбанківські кредити – одне із основних джерел формування банківських ресурсів, які використовуються комерційними банками для виконання зобов'язань перед клієнтами, регулювання балансів, дотримання вимог НБУ тощо;

Валютний ринок – це сектор грошового ринку, де здійснюється купівля-продаж валюти шляхом обміну однієї валюти на іншу з метою обслуговування зовнішньоекономічних відносин, міжнародних розрахунків та інших цілей суб'єктів валютного ринку і на якому урівноважується попит і пропозиція на такий специфічний товар як валюта.

Ринок капіталів – це сфера фінансового ринку, де формується попит і пропозиція на середньо- та довгостроковий капітал, на якому здійснюється купівля – продаж фінансових ресурсів на тривалий строк (більше 1 року).

Класичними операціями на ринку капіталів є операції з фондovими інструментами – акціями, середньо- та довгостроковими облігаціями; довгострокові депозити та позики комерційних банків, операції спеціалізованих інвестиційних та фінансових компаній.

Структура ринку капіталів включає:

ринок середньо- та довгострокових банківських кредитів (кредитний ринок) – це частина ринку капіталів, де продаються та купуються грошові кошти (кредитні ресурси) на тривалий термін (більше 1 року) на певних умовах у формі надання позичок під зобов'язання позичальників повернути кошти та сплатити відсотки у встановлені строки.

Кредитний ринок дозволяє здійснити нагромадження, розподіл, перерозподіл та рух позичкового капіталу між сферами економіки, суб'єктами фінансового ринку;

ринок цінних паперів – це частина ринку капіталів, де об'єктом фінансових операцій є цінні папери. На ньому здійснюється емісія, купівля- продаж цінних паперів, формується ціна на них, урівноважується попит та пропозиція.

Через ринок цінних паперів акумулюються грошові нагромадження підприємств, держави, банків, небанківських фінансових установ, заощадження приватних осіб, і спрямовуються на виробниче та невиробниче вкладення капіталів.

Кредитний ринок – це сектор фінансового ринку, який відноситься до каналів опосередкованого фінансування, коли кошти проходять від власників заощаджень та нагромаджень до позичальників через систему фінансово-кредитних інститутів.

Ринок цінних паперів який належить до «каналів» прямого фінансування, де кошти переміщуються безпосередньо від власників заощаджень і нагромаджень (інвесторів) до позичальників (емітентів), структурується за двома основними ознаками: стадіями та місцем торгівлі.

За стадіями торгівлі розрізняють:

первинний ринок – первинний випуск паперів в обіг, який здійснюється на основі оголошення про емісію; торгівля ведеться між емітентами, з одного боку, та інвесторами і фінансовими посередниками – з іншого;

вторинний ринок характеризується операціями перепродажу раніше випущених цінних паперів, які здійснюються між окремими інвесторами, інвесторами і фінансовими посередниками та між фінансовими посередниками.

За місцем торгівлі ринок цінних паперів поділяється на:

біржовий – включає угоди, що укладаються на фондовій біржі, й охоплює насамперед вторинний ринок, хоча в окремих випадках і первинне розміщення цінних паперів може здійснюватись через фондову біржу;

позабіржовий ринок – охоплює угоди з купівлі-продажу цінних паперів, які укладаються і здійснюються поза біржею (в Україні – це Позабіржова фондова торговельна система (ПФТС)).

Кредитний ринок є основною складовою фінансового ринку.

По-перше, він забезпечує найшвидший доступ до фінансових ресурсів.

По-друге, переваги кредитного ринку випливають із функціонального потенціалу основних суб'єктів цього ринку – комерційних банків, які не тільки опосередковують рух фінансових ресурсів, а й певною мірою продукують їх.

Кредитний ринок дозволяє здійснити нагромадження, розподіл, перерозподіл та рух позичкового капіталу між сферами економіки, суб'єктами фінансового ринку.

Позичковий капітал – це кошти, віддані в позику за визначений відсоток на засадах зворотності, строковості, забезпеченості, платності, добровільності.

Формою руху позичкового капіталу є кредит.

Кредит – це суспільні економічні відносини, що виникають між економічними суб'єктами у зв'язку з передачею один одному у тимчасове користування вільних коштів (вартості) на засадах зворотності, платності та добровільності.

Об'єктом кредиту є та вартість, яка передається в позичку одним суб'єктом іншому.

Позичена вартість може бути в грошовій формі, у формі товарів, виконаних робіт, наданих послуг.

Кредитори – це учасники кредитних відносин, які мають у своїй власності (чи розпорядженні) вільні кошти (вартість) і передають їх тимчасове користування іншим суб'єктам.

Кредиторами можуть бути фізичні особи, юридичні особи (підприємства, організації, установи, урядові структури тощо), держава.

Позичальники – це учасники кредитних відносин, які мають потребу в додаткових коштах і отримують їх у позичку від кредиторів. Позичальниками можуть бути всі ті особи, що й кредиторами: фізичні особи, юридичні особи, держава.

Залежно від форми позиченої вартості, в якій вона рухається між кредитором і позичальником, кредит має дві основні форми:

- ✓ товарну (натурально-речову)
- ✓ грошову.

Форми кредиту

Товарна

Грошова

Види кредиту

1. Залежно від суб'єктів кредитних відносин

- банківський кредит;
- державний кредит;
- міжгосподарський (комерційний) кредит;
- міжнародний кредит;
- особистий (приватний) кредит

2. Залежно від сфери економіки спрямування кредиту

- виробничий кредит;
- споживчий кредит

3. За терміном надання кредиту

- короткострокові;
- середньострокові;
- довгострокові

4. За галузевою спрямованістю

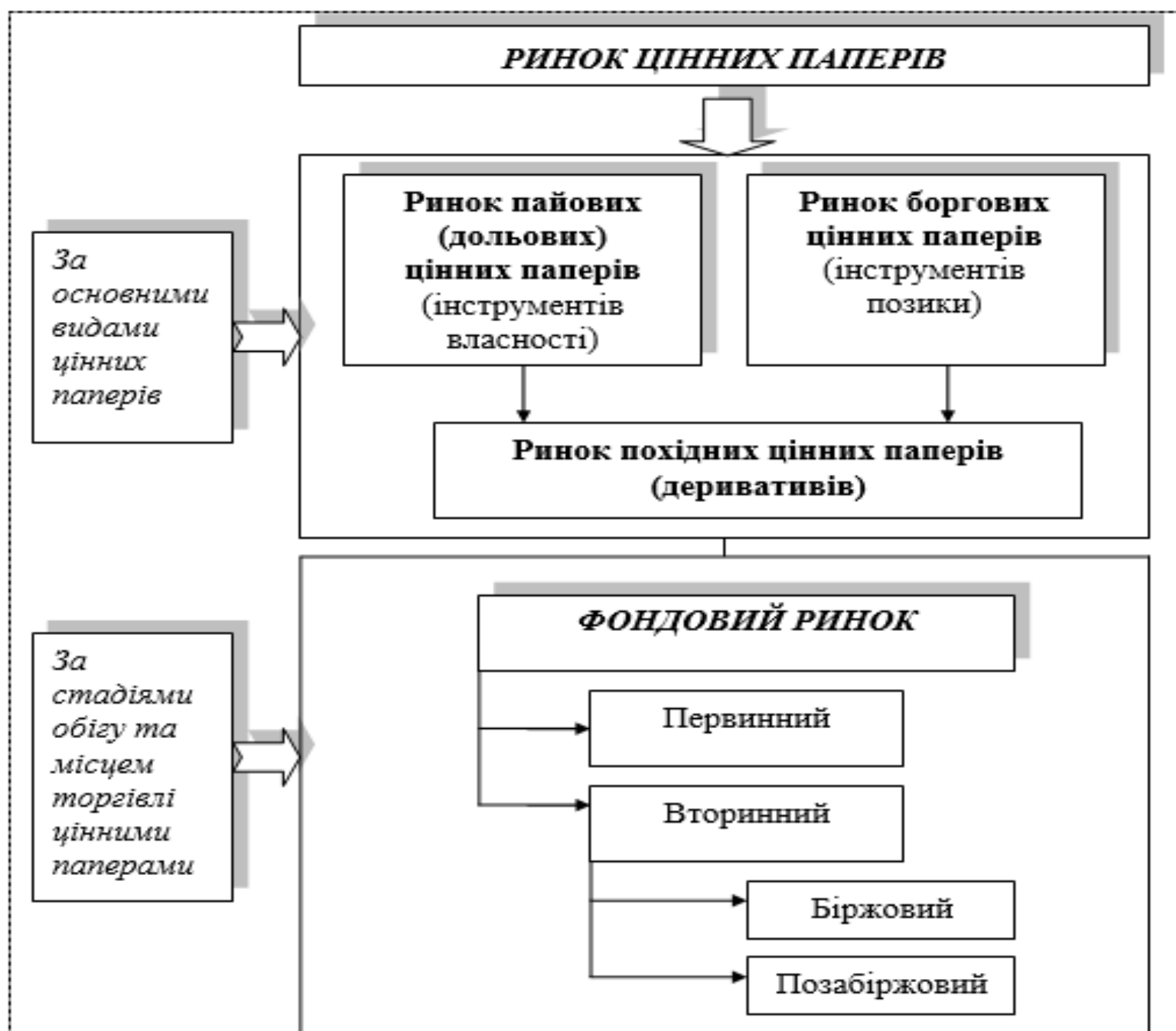
- кредити в промисловість;
- кредити в сільське господарство;
- кредити в торгівлю;
- кредити в будівництво;
- кредити в інші галузі

5. Залежно від цільового призначення кредиту

- кредит на формування виробничих запасів;
- кредит у витрати виробництва;
- кредит на створення запасів готової продукції;
- кредити пов'язані з виникненням тимчасових розривів у платежах

6. За організаційно-правовими ознаками та умовами надання позичок

- забезпечений і незабезпечений (бланковий);
- прямий і опосередкований;
- строковий, прострочений, пролонгований;
- реальний, сумнівний, безнадійний

Об'єктом ринку цінних паперів є специфічні фінансові інструменти – цінні папери різних видів.

Цінні папери – документи встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчують грошові або інші майнові права, визначають взаємовідносини особи, яка їх розмістила (видала), і власника, та передбачають виконання зобов'язань згідно з умовами їх розміщення, а також можливість передачі прав, що випливають із цих документів, іншим особам».

Цінні папери мають такі характеристики як ринковість; ліквідність; дохідність; спекулятивність; ризикованість; стандартність.

Ринковість – здатність цінних паперів купуватися та продаватися на ринку, виступати як самостійний платіжний засіб, а також бути об'єктом інших цивільних відносин (позики, спадщини, дарування, гарантії тощо).

Дохідність – властивість цінних паперів виступати як засіб збереження і нагромадження багатства. Цінні папери мають вартість:

- номінальну – встановлюється емітентом довільно за емісії;
- балансову – є бухгалтерським відображенням забезпеченості цінних паперів капіталом емітента;
- ринкову – вартість цінних паперів на фондовому ринку;
- розрахункову – визначається за допомогою фінансових розрахунків.

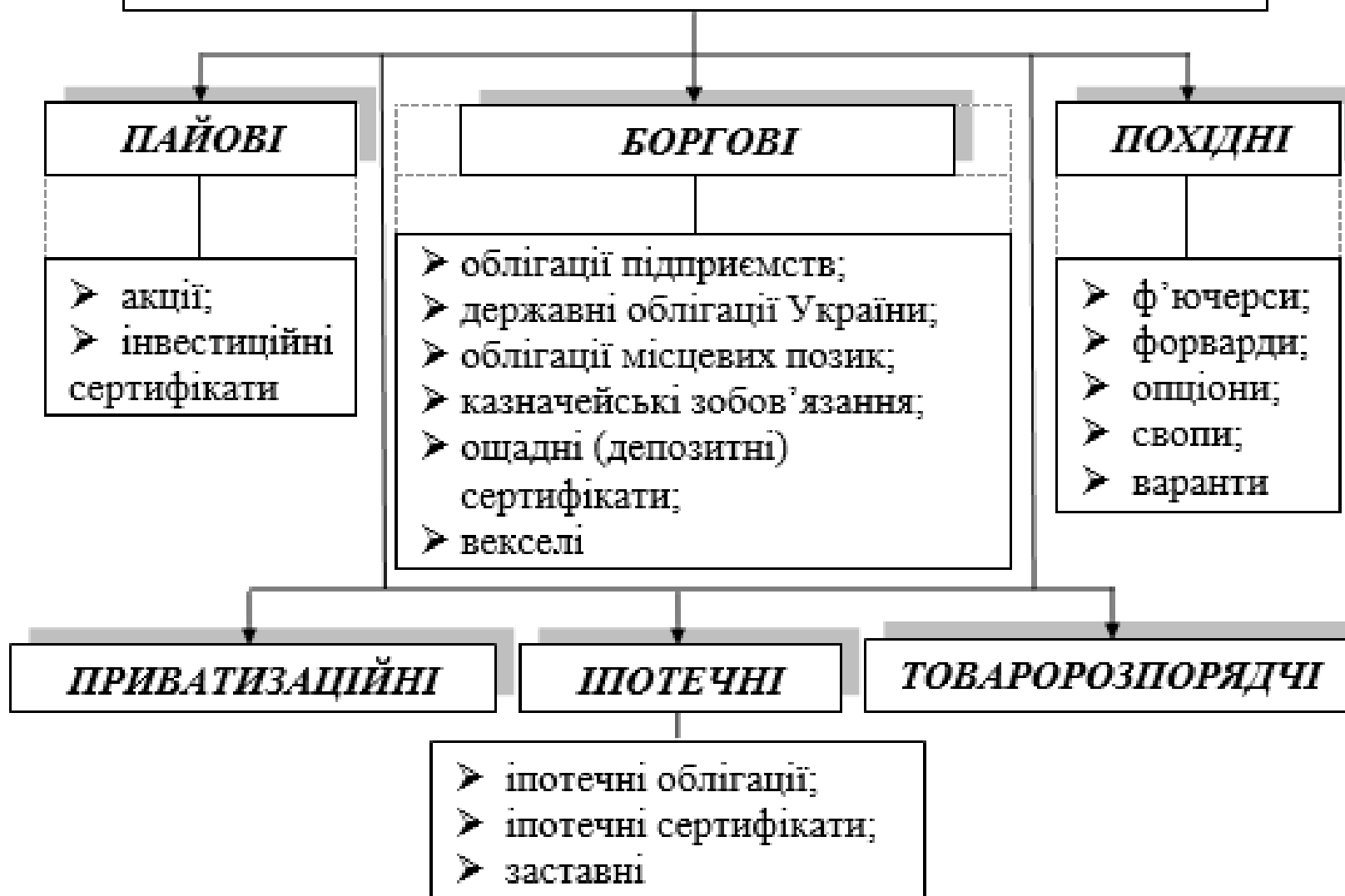
Ризикованість – властивість цінних паперів завдати власникам грошових втрат через зменшення своєї дохідності під впливом різноманітних факторів.

Ліквідність – властивість цінних паперів швидко перетворюватися на гроші без великих втрат для власника.

Спекулятивність – можливість цінних паперів стати об’єктом спекуляцій.

Стандартність – по-перше, відповідність зовнішнього оформлення цінних паперів єдиним законодавчо визначеним вимогам (вони можуть існувати як у документарній, так і у бездокументарній формі як записи на рахунках); по-друге, однаковість правових наслідків для суб’єктів ринку щодо операцій з цінними паперами.

КЛАСИФІКАЦІЯ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Цінні папери виконують низку функцій у системі суспільного відтворення. Вони є:

- ✓ регулятором ринку, відіграють значну роль в акумуляції та мобілізації коштів інвесторів,
- ✓ гнучким інструментом інвестування вільних коштів юридичних та фізичних осіб у дохідні фінансові інструменти,
- ✓ ефективним способом залучення грошових ресурсів для фінансування бюджетного дефіциту, розвитку та розширення виробництва, задоволення інших суспільних потреб;
- ✓ виконують також яскраво виражену інформаційну функцію: свідчать про стан економіки;
- ✓ контролю над економікою й економічними процесами як на макро, так і мікрорівні.

Функціонування ринку цінних паперів забезпечується його суб'єктами.

Емітент – це юридична особа, чи уповноважений державою орган, який здійснює випуск цінних паперів в обіг. Залежно від емітента розрізняють корпоративні (акціонерних товариств) і державні цінні папери.

Інвестор – це юридична чи фізична особа. А в окремих випадках держава, яка, купуючи цінні папери певного емітента, вкладає (інвестує) кошти в його діяльність. Маючи широкий вибір різних видів цінних паперів великої кількості емітентів, інвестори обирають найкращі, з їх погляду, варіанти розміщення своїх коштів.

Посередники виконують роль сполучної ланки між емітентом та інвестором. Посередники на фінансовому ринку поділяються на фінансових, якими є інституційні інвестори, та обслуговуючих – реєстратори, депозитарії та ін.

